

Олександр НІКІТЮК

кандидат історичних наук, доцент

Національний університет оборони України

(Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3587-3800>

Електронна пошта: nov_68@ukr.net

Павло НІКІТЮК

Командування Сил підтримки

Збройних Сил України (Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-4134-7417>

Електронна пошта: pasha-pavel@ukr.net

Сергій РАТУШНИЙ

Національний університет оборони України

(Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8686-5412>

Електронна пошта: sergei201275@ukr.net

**РОЗГОРТАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ
У ПРОВЕДЕННІ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ (2022–2024)**

Автори статті висвітлили організацію та надання міжнародної допомоги Україні у проведенні гуманітарного розмінування забруднених внаслідок російсько-української війни вибухонебезпечними предметами територій за період з весни 2022 по жовтень 2024 років. Проаналізовано напрями допомоги іноземних країн, міжнародних урядових та неурядових організацій у процесі гуманітарного розмінування деокупованих від російських військ територій. Розглянуто поставку в Україну машин розмінування, сучасних засобів пошуку мін, засобів захисту особового складу, собак-саперів, мінних тралів, морських дронів для розмінування, підготовку особового складу, допомогу іноземних фахівців у розмінуванні. Визначено роль наданої допомоги міжнародним співтовариством та перспективи співробітництва у цьому напрямі.

Ключові слова: міжнародна допомога, гуманітарне розмінування, вибухонебезпечні предмети, підготовка кадрів, засоби індивідуального захисту, засоби розмінування, спеціалізована техніка, роботизовані системи, собаки-сапери.

Постановка проблеми. Від початку вторгнення російської федерації на територію України у 2014 р. і до початку повномасштабної російсько-української війни росія окупувала 43 300 км², або 7 % української території. У перші місяці повномасштабного вторгнення площа окупованих територій України збільшилася у 2,9 раза і сягнула 125 000 км² (близько 20 % території). Навесні та восени 2022 р. частину територій було звільнено, однак, рф продовжує окупувати інші території України.

Масове застосування військами рф різноманітних систем озброєння і мінування призвело до масштабного забруднення територій, населених пунктів та об'єктів інфраструктури вибухо-

небезпечними предметами (далі – ВВП). За даними Міністерства оборони України, на початку 2023 р. площа таких територій становила 174 тис. км² (Пістрюга, Т. 2024), що зумовило гостру потребу в гуманітарному розмінуванні. Самостійно вирішити усі проблемні питання Україна під час війни не була спроможна, тому Президент України та уряд держави звернулися до інших країн та міжнародних організацій за допомогою у розмінуванні.

Аналіз досліджень і публікацій. Автори статті встановили, що цілісної наукової праці, в якій комплексно висвітлено та проаналізовано усі напрями міжнародної допомоги Україні у проведенні гуманітарного розмінування, немає.

Автори не виявили наукових статей за визначеною проблематикою, тому стаття базується на різноманітних інформаційних джерелах, а саме: сайтах Міністерства економіки, Міністерства оборони України, Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Державної служби надзвичайних ситуацій, Державної спеціальної служби транспорту, УКРІНФОРМу та інших. Автори проаналізували 48 сайтів та понад 400 інформаційних повідомлень.

Метою статті є воєнно-історичний аналіз процесу організації міжнародної допомоги Україні у проведенні гуманітарного розмінування територій, забруднених внаслідок російсько-української війни вибухонебезпечними предметами.

Виклад основного матеріалу. З 2014 по грудень 2020 рр. понад тисяча цивільних осіб в Україні постраждали від мін та ВНП (Понад тисяча цивільних жителів стали жертвами... 2020). З початком повномасштабного вторгнення по серпень 2024 р., за інформацією секретаріату Національного органу з питань протимінної діяльності, сталося близько 700 нещасних випадків, пов'язаних із мінами та ВНП. Від підривів загинули 303 цивільних особи, з них – 15 дітей, ще 703 осіб отримали поранення (В Україні від російських мін загинули понад 300 людей – ДСНС. 2024).

Варто зазначити, що росія використовує українські території як «полігон» для знищення старих запасів озброєння та випробовування і модифікації нових зразків. Відступаючи, армія РФ залишила значну кількість ВНП та замінованих об'єктів і предметів, що потребують обстеження, знешкодження, а за неможливості транспортування – ліквідації на місці. Україна входить до переліку найбільш забруднених мінами і вибухонебезпечними пережитками війни країн світу. При цьому через тривалі бойові дії та окупацію окремих територій повний ступінь забруднення залишається нез'ясованим. За розрахунками Світового банку, орієнтовна вартість повного комплексу робіт із гуманітарного розмінування України складає \$ 37 млрд. Проте ця сума не є остаточною (Потреби на розмінування на поточний рік сягають понад \$397 млн – Павлюк. 2023).

До проблемних питань гуманітарного розмінування, що потребують вирішення, можна віднести: збільшення кількості саперів (саперних підрозділів), їх професійне навчання та забезпечення сучасними засобами пошуку мін і захисту особового складу, недостатню кількість спеціалізованої техніки з розмінування та машин для перевезення ВНП і персоналу, відсутність роботи-

зованих систем розмінування як на суші, так і на морі, підготовку собак-саперів та забезпечення їх захисту, інформування населення щодо дій та заходів безпеки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Тема гуманітарного розмінування України привертає увагу міжнародної спільноти – благодійних фондів, неурядових організацій, технологічних компаній, виробників певного обладнання. Іноземні донори та технологічні компанії, що розроблюють та виробляють обладнання для розмінування, прагнуть співпрацювати з Україною, де можуть випробовувати новітні технології. Зокрема, бурхливого розвитку набув напрям штучного інтелекту, що прискорює нетехнічне обстеження і подальшу роботу з гуманітарного розмінування (Розмінування як перший крок до відновлення. 2024).

Окремі країни та міжнародні організації почали активно допомагати Україні у проведенні гуманітарного розмінування одразу після деокупації Київщини, частини Херсонщини та Харківщини. Однією з перших була Велика Британія, яка упродовж 2022 р. передала Україні шість підводних дронів розмінування берегової лінії Remus-100 (Велика Британія передає Україні 6 підводних дронів для розмінування берегової лінії. 2022), машину для розмінування Armtac 400 (В Україну доставили машину розмінування Armtac 400 MILITARNYI. 2022), понад 1 000 металодетекторів Vallon та 100 комплектів для знешкодження вибухових пристроїв та відповідні набори (Велика Британія передала Україні понад 1000 металодетекторів Vallon. 2022).

У квітні 2023 р. за ініціативи Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні було розпочато проєкт, покликаний залучити світові компанії, що мають передові технології у галузі протимінної діяльності, до гуманітарного розмінування України. Зокрема, ПРООН звернулася з пропозицією взяти участь у проєкті до компаній та приватних підприємств, які мають досвід роботи з безпілотними технологіями у сфері розмінування (Низка країн відгукнулася на заклик про поставку машин для розмінування. 2023). За даними Міністерства оборони України, наприкінці 2023 р. гуманітарне розмінування в Україні виконували 24 сертифікованих організації (Глушко, Д. 2023). До виконання заходів протимінної діяльності залучені такі міжнародні неурядові організації з розмінування, як: HALO Trust, Данська Рада у справах біженців (DRC), Швейцарський фонд протимінної діяльності (FSD), Demining Solutions, філія Норвезької

ради біженців в Україні (NPA), представництво Dan Church Aid в Україні (DCA), відокремлений підрозділ Міжнародної Федерації Handicap в Україні (Які програми з гуманітарного розмінування доступні для громад. 2023).

Окремі країни надсилали в Україну саперів та піротехніків, але їх місії були засекречені з міркувань безпеки. Водночас є відомості про роботу саперів із Чилі та піротехніків із Польщі. Зокрема, на заклик України до країн ЄС про направлення саперів відгукнулася лише Польща та надіслала 98 добровольців-піротехніків, які протягом п'яти місяців перевірили понад 342 000 м² території та очистили понад 17 500 м доріг (Супрун, К. 2023).

Сьогодні Україна потребує сучасних роботизованих платформ та машин для механізованого розмінування. Крім підвищення ефективності роботи, новітні технології передусім сприяють збереженню життя особового складу, що обумовлює потребу в укомплектуванні підрозділів новітніми засобами розмінування (Козубенко, О. 2023). На заклик України надати машини для розмінування відгукнулися виробники із різних країн, а саме: Великої Британії, США, Хорватії, Німеччини, Швейцарії, Словаччини тощо (Низка країн відгукнулася на заклик про... 2022). Для пришвидшення очищення території України підрозділи ЗС України та ДСНС потребують близько 100 машин для розмінування, понад 463 одиниці транспортних засобів для перевезення особового складу та обладнання, 251 транспортний засіб – для перевезення вибухонебезпечних предметів. При цьому Україна налагодила контакти з виробниками у різних країнах (Україна потребує техніки для розмінування територій – Мінекономіки. 2022).

Першу машину розмінування виробництва Великої Британії Україна отримала за сприяння фонду United24 наприкінці 2022 р. (В Україну доставили машину розмінування Armtac 400. 2022), 12 машин хорватського та німецько-швейцарського виробництва – завдяки міжнародним партнерам у першому півріччі 2023 року. Найбільше машин розмінування у 2023 р. було сконцентровано на Харківщині та Херсонщині (У підрозділах ДСНС працюють вже 13 машин механізованого розмінування. 2023).

У 2023 р. сім мобільних дистанційно керованих і захищених систем розмінування надала Україні Німеччина, 10 безпілотних машин розмінування DOK-ING держава отримала завдяки підтримці Уряду Південної Кореї (Південноко-

рейський уряд передав ДСНС 10 безпілотних машин розмінування. 2023), ще одну машину механізованого розмінування Revival P надав Азербайджан (Азербайджан передав ДСНС машину розмінування Revival P. 2023).

Завдяки донорам, зокрема США, Євросоюзу, Японії, Німеччині, Великій Британії, Норвегії, Швеції, Італії, Литві, Нідерландам, Данії, Канаді, Австрії, Швейцарії, Південній Кореї та Фонду Говарда Баффета, які сумарно виділили у 2023 р. понад \$244 млн на потреби гуманітарного розмінування, Україна отримала 21 машину для розмінування, майже 200 піротехнічних машин, понад 600 металодетекторів, 50 підіривних машин, а також індивідуальні набори для розмінування, вибухозахисні костюми, квадрокоптери, роботизовані системи для знешкодження боєприпасів (Богданьок, О. 2023).

У 2024 р. машини розмінування Україні передавали Швеція, США, Словаччина, Велика Британія, Канада, Японія та Німеччина. Швейцарська компанія Global Clearance Solutions планувала у 2024 р. довести кількість переданих Україні машин розмінування на дистанційному керуванні до 70 одиниць (Компанія GCS у 2024 році доведе кількість поставлених в Україну... 2024). Разом з тим у жовтні 2024 р. підрозділи ДСНС мали у своєму розпорядженні 42 машини розмінування іноземного виробництва (Ігор Клименко: Наразі в ДСНС 37 машин механізованого розмінування... 2024), що застосовували на території Миколаївської, Херсонської, Донецької, Харківської, Сумської, Чернігівської та Київської областей. Один день роботи цієї машини замінював 100 днів роботи саперів. Окрім того, було досягнуто домовленостей з міжнародними виробниками – хорватською DOK-ING і данською Hудrema щодо локалізації їхнього виробництва в Україні (Богданьок, О. 2023), а також словацьким підприємством Way Industries та італійським FAE щодо машин розмінування Bozena-5 та PT-300 (В Україні локалізували виробництво машин... 2024).

Незважаючи на те що в Україні готують спеціалістів із розмінування, потужностей відповідних закладів освіти недостатньо. Міністерство оборони України постійно працює над залученням допомоги країн-союзників та партнерів щодо навчання та підвищення кваліфікації саперів. Зокрема, відомство започаткувало спільний проєкт із компанією Tetra Tech, що діє від імені Державного департаменту США, зі створення сучасного центру підготовки 500 спеціалістів із гуманітарного розмінування на рік. Військовос-

лужбовці проходять підготовку від початкового до максимально можливого рівня EOD-3+ із використанням найсучасніших методів та зразків техніки (В Україні готуватимуть 500 спеціалістів з розмінування на рік – Павлюк. 2023). Завдяки міжнародній підтримці та різноманітним програмам, у 2022–2024 рр. значна частина українських фахівців із розмінування пройшла навчання та тренінги за кордоном: у США, Великій Британії, Польщі, Данії, Литві, Ірландії, Італії, Словаччині, Словенії, Косово та Німеччині. Там вони переймали досвід зі знищення вибухонебезпечних залишків війни, номенклатури боєприпасів країн-членів НАТО, а також відмінних рис та особливостей проведення ідентифікації.

Зокрема, у Навчальному центрі протимінної діяльності в Косово, у 2024 р. 138 військовослужбовців Збройних Сил України та державних служб, які займаються знешкодженням вибухонебезпечних предметів, завершили сертифікаційну програму МСПМД (IMAS), організовану канадською неприбутковою організацією Mgiya Aid. Так, у жовтні сертифікацію 3-го рівня отримала група з дев'яти українських саперів. Чотири попередніх групи, які навчалися з березня по вересень, отримали сертифікат 2-го рівня. Варто зазначити, що серед випускників було 11 жінок (Янченко, В. 2024). У цілому, починаючи з 2022 р. Mgiya Aid провела курси навчання за міжнародними стандартами для більш ніж 230 українських саперів рівнів 1–3+ та придбала для них необхідне обладнання, що обійшлося у \$ 2,4 млн (Справа на 750 років і \$7 млн. Як освітянка й адвокат з Канади ... 2024).

Ще одним із напрямів міжнародної допомоги Україні з гуманітарного розмінування є надання собак-саперів. Європейський Союз, у рамках проекту з орієнтовною вартістю 3 млн євро, зголосився передати Україні п'ять партій таких собак. Перших дві групи собак-саперів (по дев'ять кожна) Україна отримала у березні та листопаді 2023 року. 14 червня 2024 р. Україні направили третю групу з 12 собак-саперів, підготовлених у країнах ЄС, зокрема Нідерландах, Бельгії, Польщі, Італії, Мальті, Люксембурзі та Фінляндії. Службові собаки (німецькі, бельгійські і нідерландські вівчарки), віком від 1,5 до 2 років, можуть бути задіяні до пошуку вибухових речовин упродовж 5–6 років (ЄС передав Україні другу партію собак-саперів... 2023; Євросоюз передав Україні групу собак-саперів. 2024). Також американські і європейські партнери передали обладнання для перевезення службових собак,

ветеринарні аптечки К-9, бронежилети, тактичні окуляри для службових собак та навушники (Шульман, О. 2022).

Одним із основних напрямів допомоги іноземних партнерів є фінансова підтримка у проведенні гуманітарного розмінування, чому присвячені міжнародні конференції. 11–12 жовтня 2023 р. у Загребі була проведена перша Міжнародна донорська конференція високого рівня з гуманітарного розмінування в Україні, організована урядами Хорватії та України у співпраці з Європейською комісією. У конференції взяли участь представники понад 30 країн, а також ООН, Всесвітньої продовольчої програми (WFP), Женевського міжнародного центру з гуманітарного розмінування (GICHD) та інших міжнародних організацій. Ключовими цілями конференції було представлення потреб України в розмінуванні, обмін глобальним досвідом, мобілізація ресурсів, презентація українських розробок у протимінній діяльності, використання допомоги та міжнародні механізми підтримки, забезпечення прозорості та підзвітності за використання донорської допомоги (Міжнародна донорська конференція з гуманітарного розмінування... 2023). Загальна сума зобов'язань допомоги Україні в гуманітарному розмінуванні, яку підтвердили 34 держави-учасниці конференції, становила майже 500 млн євро (Шевчук, А. 2023).

У рамках першої міжнародної конференції з відновлення України «Ukraine Recovery Conference» (Берлін, 11–12 червня 2024 р.), що об'єднала понад 3 400 учасників, країни-учасниці збільшили зобов'язання щодо підтримки гуманітарного розмінування в Україні на понад \$35 млн. Завдяки цьому загальна сума зобов'язань країн-партнерів на проекти у сфері гуманітарного розмінування в Україні на 2022–2027 рр. сягнула понад \$850 млн (Ukraine Recovery Conference 11–12 June – Berlin Germany. 2024; Країни-учасниці UKRAINE RECOVERY CONFERENCE додатково виділили... 2024).

Під час конференції з питань протимінної діяльності в Україні-2024 «Ukraine Mine Action Conference 2024» (м. Лозанна, Швейцарія, 17–18 жовтня 2024 р.) країни-партнери оголосили про додаткові зобов'язання на гуманітарне розмінування на суму майже \$70 млн. Так, Швейцарія виділила 30 млн швейцарських франків на один із проектів Швейцарського фонду протимінної діяльності (FSD), що працює в Україні. Люксембург – \$13 млн на проекти з гуманітарного розмінування рамках проекту ПРООН «Протимінна

діяльність в Україні» (\$10,8 млн), HALO Trust (\$1,08 млн), а також через Механізм цивільного захисту ЄС (\$1,08 млн). Норвегія надала додаткові \$20 млн, Нідерланди – \$10,8 млн і Канада – \$24,5 млн на заходи з розмінування в Україні. Уряд Латвії виділив понад 270 тис. євро для HALO Trust. Таким чином з 2022 р. загальний внесок партнерів у гуманітарне розмінування сягнув \$1,07 млрд (Підсумки конференції з питань протимінної діяльності в Україні... 2024).

Варто зазначити, що розмінування потребує і морське узбережжя. У березні 2023 р. міністр оборони Нідерландів Кайса Оллонгрєн повідомив, що у 2025 р. Нідерланди передадуть для потреб Військово-Морських Сил ЗС України два протимінних кораблі «Alkmaar», модернізованих у 2010-х роках. Вони входять до складу постійних корабельних протимінних груп НАТО. У другій половині 2023 р. Нідерланди розпочали підготовку українських екіпажів цих кораблів (Суліковська, О. 2023). Велика Британія у квітні 2024 р. передала Україні два мінних тральщики Королівського військово-морського флоту. Військові кораблі класу Sandown, HMS Grimsby і HMS Shoreham, що прослужили понад 20 років, були виведені зі складу Королівського флоту і передані ВМС ЗС України, де діятимуть під назвами «Чернігів» і «Черкаси», на честь однойменних тральщиків, втрачених під час окупації Криму у 2014 році. Водночас, через умови Конвенції Монтре, що обмежує прохід військових суден через протоку Босфор під час війни, кораблі не можуть увійти у Чорне море. Вони базуватимуться у Портсмуті, поки члени екіпажу проходитимуть

навчання (Британія передала Україні два мінні тральщики: вони вже прибули в Портсмут. 2024). Туреччина, Румунія і Болгарія, у свою чергу, розглядали можливість створення підрозділу об'єднаних сил для знешкодження мін, що потрапили у Чорне море внаслідок війни росії проти України (Туреччина, Румунія та Болгарія можуть створити групу... 2024).

Висновки. Гуманітарне розмінування території України – це складний процес, що потребує значних фінансових затрат, залучення найкращих спеціалістів і технологій та допомогу світової спільноти. Завдяки міжнародній допомозі та різноманітним програмам із гуманітарного розмінування, запровадженню високотехнологічних та ефективних технологій, Україна поступово очищує свою територію від вибухонебезпечних предметів. За словами колишнього Міністра економіки України Ю. Свиріденко: «Завдяки цій системній підтримці ми вже маємо значний прогрес у розмінуванні. Рік тому ... у нас було 18 операторів, приблизно 3 тисячі саперів і 32 машини для розмінування. На сьогодні [восени 2024 р. – авт.] сертифіковано 58 операторів, кількість саперів зросла до понад 4 тисяч, ... працює 98 машин для розмінування» (70 мільйонів доларів США, техніка для розмінування і підтримка інноваційних проектів... 2024). На перше вересня 2024 р. в Україні 32 тис. км² уже повернули до безпечного використання за призначенням, однак, ще лишилося понад 142 тис. км² потенційно небезпечної території (128 тис. км² суходолу та 14 тис. км² акваторії України), що потребує гуманітарного розмінування (Пістрюга, Т. 2024).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

47 інженерну бригаду озброїли машиною розмінування ScanJack 3500. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/47-inzhenernu-brygadu-ozbroily-mashynou-rozminuvannya-scanjack-3500/> [дата зверн.: 22.10.2024].

70 мільйонів доларів США, техніка для розмінування і підтримка інноваційних проектів – підсумки першого дня UMAC 2024. (2024). URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/70-milioniv-dolariv-ssha-tekhnikadlia-rozminuvannia-i-pidtrymka-innovatsiinykh-proektiv-pidsumky-pershoho-dnia-umac-2024> [дата зверн.: 25.10.2024].

Ukraine Recovery Conference 11-12 June – Berlin Germany. (2024). URL: <https://www.urc-international.com/past-conferences/old-home> [дата зверн.: 22.10.2024].

Азербайджан передав ДСНС машину розмінування Revival P. (2023). URL: https://mil.in.ua/uk/news/azerbajdzhan-peredav-dsns-mashynu-rozminuvannya-revival-p/#google_vignette [дата зверн.: 11.06.2024].

Богданьок, О. (2023). Партнери виділять понад 244 млн доларів на гуманітарне розмінування – Свиріденко. URL: <https://suspilne.media/536279-partneri-vidilat-ponad-244-mln-dolariv-na-gumanitarne-rozminuvannya-sviridenko/> [дата зверн.: 15.09.2024].

Британія передала Україні два мінні тральщики: вони вже прибули в Портсмут. (2024). URL: <https://rubryka.com/2024/04/12/brytaniya-peredala-ukrayini-dva-minni-tralshhyky-vony-vzhe-prybulu-v-portsmut/> [дата зверн.: 12.08.2024].

Бутченко, М. (2024). Справа на 750 років і \$7 млн. Як освітянка й адвокат з Канади зробили так, аби українські сапери вчилися у центрі розмінування № 1 у світі. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/yak-i-de-navchayutsya-ukrajinski-saperi-shcho-take-mriya-aid-i-chomu-yogo-zasnovniki-dopomagayut-zsu-50459356.html> [дата зверн.: 20.07.2024].

В Україні від російських мін загинули понад 300 людей – ДСНС. (2024). URL: <https://zmina.info/news/v-ukrayini-vid-rosijskyh-min-zagynuly-ponad-300-lyudej-dsns/> [дата зверн.: 14.07.2024].

В Україні готуватимуть 500 спеціалістів з розмінування на рік – Павлюк. (2023). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3704997-v-ukraini-gotuvatimut-500-specialistiv-z-rozminuvanna-na-rik-pavluk.html> [дата зверн.: 11.09.2024].

В Україні локалізували виробництво машин розмінування Bozena-5 та PT-300. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/v-ukrayini-lokalizuvaty-vyrobnytstvo-mashyn-rozminuvannya-bozena-5-ta-pt-300/> [дата зверн.: 14.09.2024].

В Україну доставили машину розмінування Armtac 400. (2022). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/v-ukrayinu-dostavyly-mashynu-rozminuvannya-armtac-400/> [дата зверн.: 09.08.2024].

Велика Британія передає Україні 6 підводних дронів для розмінування берегової лінії. (2022). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/velyka-brytaniya-peredaye-ukrayini-6-pidvodnyh-droniv-dlya-rozminuvannya-beregovoyi-liniyi/> [дата зверн.: 27.08.2024].

Велика Британія передала Україні понад 1000 металодетекторів Vallon. (2022). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/velyka-brytaniya-peredala-ukrayini-ponad-1000-metalodetektoriv-vallon/> [дата зверн.: 30.06.2024].

Велика Британія передасть Україні машину розмінування Minewolf 370. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/velyka-brytaniyi-peredast-ukrayinu-mashynu-rozminuvannya-minewolf-370/> [дата зверн.: 14.07.2024].

Гамбург та Швейцарія передали Україні комплекси розмінування GCS-200. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/gamburg-ta-shvejtsariya-peredaly-ukrayini-kompleksy-rozminuvannya-gcs-200/> [дата зверн.: 29.09.2024].

Глушко, Д. (2023). В Україні пройшли сертифікацію 24 оператори протимінної діяльності – Міноборони. URL: <https://gwaramedia.com/v-ukraini-proyshly-sertyfikatsiiu-24-operatoriv-protyminnoi-diialnosti-minoborony/> [дата зверн.: 06.09.2024].

Євросоюз передав Україні групу собак-саперів. (2024). URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-yevrosoyuz-sobaky-vivcharka-sapery-dopomoha/32993585.html> [дата зверн.: 12.06.2024].

ЄС передав Україні другу партію собак-саперів і пошукові дрони. (2023). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3784848-es-peredav-ukraini-drugu-partiu-sobaksaperiv-i-posukovi-droni.html> [дата зверн.: 24.09.2024].

ЗСУ отримали машини механізованого розмінування Hydrema 910 MCV. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/zsu-otrymaly-mashyny-mehanizovanogo-rozminuvannya-hydrema-910-mcv/> [дата зверн.: 29.07.2024].

Ігор Клименко: Наразі в ДСНС 37 машин механізованого розмінування, потрібно ще як мінімум 30 таких машин. (2024). URL: <https://mvs.gov.ua/news/igor-klimenko-narazi-v-dsns-37-masin-mehanizovanogo-rozminuvannia-potribno-shhe-iak-minimum-30-takix-masin> [дата зверн.: 20.10.2024].

Канада передала ДСНС України машини для розмінування. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/kanada-peredala-dsns-ukrayinu-mashyny-dlya-rozminuvannya/> [дата зверн.: 29.07.2024].

Козубенко, О. (2023). Чи здатна Україна виробляти власну техніку для розмінування: Олександр Павлюк провів міжвідомчу нараду. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/04/07/chy-zdatna-ukrayina-vyroblyaty-vlasnu-tehniku-dlya-rozminuvannya-oleksandr-pavlyuk-proviv-mizhvidomchu-naradu/> [дата зверн.: 27.07.2024].

Компанія GCS у 2024 році доведе кількість поставлених в Україну машин розмінування до 70. (2023). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/kompaniya-gcs-u-2024-rotsi-dovede-kilkist-postavlenyh-v-ukrayinu-mashyn-rozminuvannya-do-70/> [дата зверн.: 07.09.2024].

Країни-учасниці UKRAINE RECOVERY CONFERENCE додатково виділили понад 35 мільйонів доларів США на підтримку гуманітарного розмінування в Україні. (2024). URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=786c93f9-f3e5-4781-a503-b6ede231f7ad&title=DodatkovyPonad35-MilionivDolarivNaPidtrimkuGumRozminuvannia> [дата зверн.: 24.08.2024].

Міжнародна донорська конференція з гуманітарного розмінування в Україні стартує в Загребі. (2023). URL: <https://interfax.com.ua/news/general/940498.html> [дата зверн.: 18.09.2024].

Низка країн відгукнулася на заклик про поставку машин для розмінування. (2023). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3700378-nizka-krain-vidguknulas-na-zaklik-pro-postavku-masin-dla-rozminuvanna-sviridenko.html> [дата зверн.: 28.09.2024].

Південнокорейський уряд передав ДСНС 10 безпілотних машин розмінування. (2023). URL: https://mil.in.ua/uk/news/pivdennokorejskyj-uryad-peredav-dsns-10-bezpilotnyh-mashyn-rozminuvannya/#google_vignette [дата зверн.: 19.07.2024].

Підсумки конференції з питань протимінної діяльності в Україні 2024 року (UMAC-2024) у Лозанні, Швейцарія. (2024). URL: <https://open4business.com.ua/pidsumky-konferencziyi-z-pytan-protymynnoyi-diyalnosti-v-ukrayini-2024-roku-umac-2024-u-lozanni-shvejcariya/> [дата зверн.: 25.10.2024].

Пістрюга, Т. (2024). GLOBSEC-2024: Гуманітарне розмінування України в центрі міжнародної уваги. URL: <https://rubryka.com/blog/globsec-2024-humanitarian-demining-ukraine/> [дата зверн.: 23.09.2024].

Понад тисяча цивільних жителів стали жертвами мін та вибухонебезпечних предметів на сході України. (2020). URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2020/12/news-release/over-a-thousand-of-civilian-victims-of-mines-and-explosive-remnants-of-war-in-eastern-ukraine-ukr/> [дата зверн.: 10.09.2024].

Потреби на розмінування на поточний рік сягають понад \$397 млн – Павлюк. (2023). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3705065-potrebi-na-rozminuvanna-na-potocnij-rik-sagaut-ponad-397-mln-pavluk.html> [дата зверн.: 16.07.2024].

Розмінування як перший крок до відновлення. (2024). URL: <https://dif.org.ua/article/rozminuvannya-yak-pershiy-krok-do-vidnovlennya> [дата зверн.: 08.10.2024].

Суліковська, О. (2023). Нідерланди передадуть Україні два протимінні кораблі: що відомо. URL: <https://shpalta.media/2023/03/15/niderlandi-peredadut-ukraini-dva-protiminni-korabli-shho-vidomo/> [дата зверн.: 11.10.2024].

США передали ДССТ 4 машини для розмінування GCS-100. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/ssha-peredaly-dsst-4-mashyny-dlya-rozminuvannya-gcs-100/> [дата зверн.: 05.09.2024].

Супрун, К. (2023). Польські поліцейські допомагали в розмінуванні деокупованих територій України. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/polski-politsejski-dopomagaly-v-rozminuvanni-deokupovanyh-terytorij-ukrayiny/> [дата зверн.: 01.08.2024].

Туреччина, Румунія та Болгарія можуть створити групу з розмінування Чорного моря – Bloomberg. (2023). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3772211-tureccina-rumunia-ta-bolgaria-mozut-stvoriti-grupu-z-rozminuvanna-cornogo-mora-bloomberg.html> [дата зверн.: 18.10.2024].

У підрозділах ДСНС працюють вже 13 машин механізованого розмінування. (2023). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3745976-u-pidrozdilah-dsns-pracuut-vze-13-masin-mehanizovanogo-rozminuvanna.html> [дата зверн.: 01.07.2024].

Україна потребує техніки для розмінування територій – Мінекономіки. (2023). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3705783-ukraina-potrebuie-tehniki-dla-rozminuvanna-teritorij-minekonomiki.html> [дата зверн.: 10.07.2024].

Хорватія подарувала Україні систему розмінування DOK-ING MV-4. (2024). URL: https://mil.in.ua/uk/news/horvatiya-podaruvala-ukrayini-systemu-rozminuvannya-dok-ing-mv-4/#google_vignette [дата зверн.: 01.07.2024].

Швеція передасть Україні машину розмінування ScanJack 3500. (2024). URL: <https://mil.in.ua/uk/news/shvetsiya-peredast-ukrayini-mashynu-rozminuvannya-scanjack-3500/> [дата зверн.: 11.06.2024].

Шевчук, А. (2023). Міжнародні донори виділили на розмінування України 500 мільйонів євро. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4630768-mizhnarodni-donory-vydilyly-na-rozminuvannia-ukrainy-500-milioniv-yevro> [дата зверн.: 04.08.2024].

Шість машин механізованого розмінування прибули з Японії до України. (2024). URL: https://mil.in.ua/uk/news/shist-mashyn-mehanizovanogo-rozminuvannya-prybulu-z-yaponii-do-ukrayiny/#google_vignette [дата зверн.: 12.10.2024].

Шульман, О. (2022). Саперам ЗСУ передали американські засоби для захисту собак. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/08/10/saperam-zsu-peredaly-amerykanski-zasoby-dlya-zahystu-sobak/> [дата зверн.: 05.06.2024].

Які програми з гуманітарного розмінування доступні для громад. (2023). URL: <https://intent.press/expert/humanrights/2023/yaki-programi-z-gumanitarnogo-rozminuvannya-dostupni-dlya-gromad/> [дата зверн.: 26.07.2024].

Янченко, В. (2024). 138 українських військовослужбовців завершили навчальну програму з розмінування, реалізовану канадською організацією Mriya Aid. URL: https://censor.net/ua/photo_news/3516649/pidgotovka_ukrayinskyh_saperiv_za_dopomogoyu_kanadskoyi_organizatsiyi_mriya_aid [дата зверн.: 18.07.2024].

REFERENCES

47 inzheneru bryhadu ozbroily mashynoiu rozminuvannya ScanJack 3500. (2024). [The 47th engineering brigade was equipped with a ScanJack 3500 demining vehicle]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/47-inzheneru-bryhadu-ozbroily-mashynoiu-rozminuvannya-scanjack-3500/> [Accessed: 22.10.2024]. [in Ukrainian].

70 milioniv dolariv SShA, tekhnika dlia rozminuvannya i pidtrymka innovatsiinykh proektiv – pidsumky pershoho dnia UMAC 2024. (2024). [\$70 million, equipment for demining and support for innovative projects – the results of the first day of UMAC 2024]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/70-milioniv-dolariv-ssha-tekhnika-dlia-rozminuvannya-i-pidtrymka-innovatsiinykh-proektiv-pidsumky-pershoho-dnia-umac-2024> [Accessed: 25.10.2024]. [in Ukrainian].

Azerbaidzhan peredav DSNS mashynu rozminuvannya Revival P. (2023). [Azerbaijan handed over the demining vehicle Revival P to State emergency service of Ukraine]. URL: https://mil.in.ua/uk/news/azerbaidzhan-peredav-dsns-mashynu-rozminuvannya-revival-p/#google_vignette [Accessed: 11.06.2024]. [in Ukrainian].

Bohdanok, O. (2023). Partnery vydiliat ponad 244 mln dolariv na humanitarne rozminuvannya – Svyrydenko [Partners to allocate over \$244 million for humanitarian demining – Svyrydenko]. URL: <https://suspilne.media/536279-partnery-vidilat-ponad-244-mln-dolariv-na-gumanitarne-rozminuvannya-sviridenko/> [Accessed: 15.09.2024]. [in Ukrainian].

Brytaniia peredala Ukraini dva minni tralshchyky: vony vzhe prybuli v Portsmut. Rubryka. (2024). [Britain has handed over two minesweepers to Ukraine: they have already arrived in Portsmouth]. URL: <https://rubryka.com/2024/04/12/brytaniya-peredala-ukrayini-dva-minni-tralshchyky-vony-vzhe-prybuli-v-portsmut/> [Accessed: 12.08.2024]. [in Ukrainian].

Butchenko, M. (2024). Sprava na 750 rokiv i \$7 mln. Yak osvitanka y advokat z Kanady zrobyly tak, aby ukraïnski sapersy vchylys u tseñtri rozminuvannya № 1 u sviti [The case is for 750 years and \$7 million. As an educator and lawyer from Canada, she arranged for Ukrainian sappers to study at the No. 1 demining centre in the world]. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/yak-i-de-navchayutsya-ukrajinski-saperi-shcho-take-mriya-aid-i-chomu-yogo-zasnovniki-dopomagayut-zsu-50459356.htm> [Accessed: 20.07.2024]. [in Ukrainian].

Hamburh ta Shveitsariia peredaly Ukraini komplekсы rozminuvannya GCS-200. (2024). [Hamburg and Switzerland transferred GCS-200 demining complexes to Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/gamburg-ta-shveitsariya-peredaly-ukrayini-komplekсы-rozminuvannya-gcs-200/> [Accessed: 09.08.2024]. [in Ukrainian].

Hlushko, D. (2023). V Ukraini proishly sertyfikatsiiu 24 operatory protymynnoi diialnosti – Minoborony [24 mine action operators certified in Ukraine – Ministry of Defence]. URL: <https://gwaramedia.com/v-ukraini-proyshly-sertyfikatsiiu-24-operatoriv-protymynnoi-diialnosti-minoborony/> [Accessed: 29.09.2024]. [in Ukrainian].

Ihor Klymenko: Narazi v DSNS 37 mashyn mekhanizovanoho rozminuvannya, potribno shche yak minimum 30 takykh mashyn. (2024). [Ihor Klymenko: Currently, the State Emergency Service has 37 mechanized demining vehicles, at least 30 more such vehicles are needed]. URL: <https://mvs.gov.ua/news/igor-klimenko-narazi-v-dsns-37-masin-mexanizovanogo-rozminuvannya-potribno-shhe-iak-minimum-30-takix-masin> [Accessed: 22.07.2024]. [in Ukrainian].

Kanada peredala DSNS Ukrainy mashyny dlia rozminuvannya. (2024). [Canada transferred demining vehicles to the State Emergency Service of Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/kanada-peredala-dsns-ukrayiny-mashyny-dlya-rozminuvannya/> [Accessed: 20.10.2024]. [in Ukrainian].

Khorvatiia podaruvala Ukraini systemu rozminuvannya DOK-ING MV-4. (2024). [Croatia donated a demining system DOK-ING MV-4 to Ukraine]. URL: https://mil.in.ua/uk/news/horvatiya-podaruvala-ukrayini-systemu-rozminuvannya-dok-ing-mv-4/#google_vignette [Accessed: 22.09.2024]. [in Ukrainian].

Kompaniia GCS u 2024 rotsi dovede kilkist postavlenykh v Ukrainu mashyn rozminuvannya do 70. (2023). [GCS will increase the number of demining vehicles supplied to Ukraine to 70 in 2024]. URL: <https://mil.in.ua/>

uk/news/kompaniya-gcs-u-2024-rotsi-dovede-kilkist-postavlenyh-v-ukrayinu-mashyn-rozminuvannya-do-70/ [Accessed: 07.09.2024]. [in Ukrainian].

Kozubenko, O. (2023). Chy zdatna Ukraina vyroblyaty vlasnu tekhniku dlia rozminuvannya: Oleksandr Pavliuk proviv mizhvidomchu naradu [Is Ukraine capable of producing its own demining equipment: Oleksandr Pavliuk held an interdepartmental meeting]. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/04/07/chy-zdatna-ukrayina-vyroblyaty-vlasnu-tehniku-dlya-rozminuvannya-oleksandr-pavlyuk-proviv-mizhvidomchu-naradu/> [Accessed: 27.07.2024]. [in Ukrainian].

Krainy-uchasnytsi UKRAINE RECOVERY CONFERENCE dodatkowo vydilyly ponad 35 milioniv dolariv ssha na pidtrymku humanitarnoho rozminuvannya v Ukraini. (2024). [The participating countries of the UKRAINE RECOVERY CONFERENCE have additionally allocated more than 35 million US dollars to support humanitarian demining in Ukraine]. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=786c93f9-f3e5-4781-a503-b6ede231f7ad&title=DodatkovoPonad35-MilionivDolarivNaPidtrimkuGumRozminuvannya> [Accessed: 24.08.2024]. [in Ukrainian].

Mizhnarodna donorska konferentsiia z humanitarnoho rozminuvannya v Ukraini startuie v Zahrebi. (2023). [International donor conference on humanitarian demining in Ukraine starts in Zagreb]. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/940498.html> [Accessed: 18.09.2024]. [in Ukrainian].

Nyzka krain vidhuknulas na zaklyk pro postavku mashyn dlia rozminuvannya. (2023). [A number of countries responded to the call for demining vehicles]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3700378-nizka-krain-vidguknulas-na-zaklik-pro-postavku-masin-dla-rozminuvanna-sviridenko.html> [Accessed: 28.09.2024]. [in Ukrainian].

Pidsumky konferentsii z pytan protyminnoi diialnosti v Ukraini 2024 roku (UMAC-2024) u Lozanni, Shveitsarii. (2024). [Results of the Conference on Mine Action in Ukraine 2024 (UMAC-2024) in Lausanne, Switzerland]. URL: <https://open4business.com.ua/pidsumky-konferencziyi-z-pytan-protyminnoyi-diyalnosti-v-ukrayini-2024-roku-umac-2024-u-lozanni-shvejczariya/> [Accessed: 25.10.2024]. [in Ukrainian].

Pistriuha, T. (2024). GLOBSEC-2024: Humanitarne rozminuvannya Ukrainy v tsentri mizhnarodnoi uvahy [GLOBSEC-2024: Humanitarian demining of Ukraine in the centre of international attention]. URL: <https://rubryka.com/blog/globsec-2024-humanitarian-demining-ukraine/> [Accessed: 23.09.2024]. [in Ukrainian].

Pivdennokoreyskyi uriad peredav DSNS 10 bezpilotnykh mashyn rozminuvannya. (2023). [The South Korean government handed over 10 unmanned demining vehicles to the State Emergency Service]. URL: https://mil.in.ua/uk/news/pivdennokorejskyj-uryad-peredav-dsns-10-bezpilotnyh-mashyn-rozminuvannya/#google_vignette [Accessed: 19.07.2024]. [in Ukrainian].

Ponad tysiacha tsyvilnykh zhyteliv staly zhertvamy min ta vybukhonebezpechnykh predmetiv na skhodi Ukrainy. (2020). [More than a thousand civilians fell victim to mines and explosive devices in eastern Ukraine.]. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2020/12/news-release/over-a-thousand-of-civilian-victims-of-mines-and-explosive-remnants-of-war-in-eastern-ukraine-ukr/> [Accessed: 10.09.2024]. [in Ukrainian].

Potreby na rozminuvannya na potochnyi rik siahaiut ponad \$397 mln – Pavliuk. (2023). [Needs for demining for the current year reach more than \$397 million – Pavliuk]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3705065-potrebi-na-rozminuvanna-na-potocnij-rik-sagaut-ponad-397-mln-pavluk.html> [Accessed: 16.07.2024]. [in Ukrainian].

Rozminuvannya yak pershyi krok do vidnovlennia. (2024). [Demining as the first step to recovery]. URL: <https://dif.org.ua/article/rozminuvannya-yak-pershiy-krok-do-vidnovlennya> [Accessed: 08.10.2024]. [in Ukrainian].

Shevchuk, A. (2023). Mizhnarodni donory vydilyly na rozminuvannya Ukrainy 500 milioniv yevro [International donors have allocated 500 million euros for demining Ukraine]. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4630768-mizhnarodni-donory-vydilyly-na-rozminuvannya-ukrainy-500-milioniv-yevro> [Accessed: 04.08.2024]. [in Ukrainian].

Shist mashyn mekhanizovanoho rozminuvannya prybuli z Yaponii do Ukrainy. (2024). [Six mechanized demining vehicles arrived from Japan to Ukraine]. URL: https://mil.in.ua/uk/news/shist-mashyn-mekhanizovanogo-rozminuvannya-prybuli-z-yaponiyyi-do-ukrayiny/#google_vignette [Accessed: 12.10.2024]. [in Ukrainian].

Shulman, O. (2022). Saperam ZSU peredaly amerykanski zasoby dlia zakhystu sobak [American dog protection equipment handed over to Ukrainian Army sappers]. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/08/10/saperam-zsu-peredaly-amerykanski-zasoby-dlya-zakhystu-sobak/> [Accessed: 05.06.2024]. [in Ukrainian].

Shvetsiia peredast Ukraini mashynu rozminuvannia ScanJack 3500. (2024). [Sweden to transfer demining vehicle ScanJack 3500 to Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/shvetsiya-peredast-ukrayini-mashynu-rozminuvannya-scanjack-3500/> [Accessed: 11.06.2024]. [in Ukrainian].

SShA peredaly DSST 4 mashyny dlia rozminuvannia GCS-100. (2024). [The USA transferred 4 GCS-100 demining vehicles to the SSST]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/ssha-peredaly-dsst-4-mashyny-dlya-rozminuvannya-gcs-100/> [Accessed: 05.09.2024]. [in Ukrainian].

Sulikovska, O. (2023). Niderlandy peredadut Ukraini dva protyminni korabli: shcho vidomo [The Netherlands will hand over two anti-mine ships to Ukraine: what is known]. URL: <https://shpalta.media/2023/03/15/niderlandi-peredadut-ukraini-dva-protiminni-korabli-shho-vidomo/> [Accessed: 11.10.2024]. [in Ukrainian].

Suprun, K. (2023). Polski politseiski dopomahaly v rozminuvanni deokupovanykh terytorii Ukrainy. [Polish policemen helped in demining the de-occupied territories of Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/polski-politsejski-dopomagaly-v-rozminuvanni-deokupovanyh-terytorij-ukrayiny/> [Accessed: 01.08.2024]. [in Ukrainian].

Turechchyna, Rumuniia ta Bolhariia mozhut stvoryty hrupu z rozminuvannia Chornoho moria – Bloomberg. (2023). [Turkey, Romania and Bulgaria may form Black Sea demining group – Bloomberg]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3772211-tureccina-rumunia-ta-bolgaria-mozut-stvoriti-grupu-z-rozminuvanna-cornogo-mora-bloomberg.html> [Accessed: 18.10.2024]. [in Ukrainian].

U pidrozdilakh DSNS pratsiuiut vzhe 13 mashyn mekhanizovanoho rozminuvannia. (2023). [There are already 13 mechanized demining vehicles operating in the divisions of the State Emergency Service]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3745976-u-pidrozdilah-dsns-pracuut-vze-13-masin-mehanizovanogo-rozminuvanna.html> [Accessed: 01.07.2024]. [in Ukrainian].

Ukraina potrebuie tekhniki dlia rozminuvannia terytorii – Minekonomiky. (2023). [Ukraine needs equipment for demining territories – Ministry of Economy]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3705783-ukraina-potrebuie-tehniki-dla-rozminuvanna-teritorij-minekonomiki.html> [Accessed: 10.07.2024]. [in Ukrainian].

Ukraine Recovery Conference 11-12 June – Berlin Germany. (2024). URL: <https://www.urc-international.com/past-conferences/old-home> [Accessed: 22.10.2024]. [in English].

V Ukraini hotuvatymut 500 spetsialistiv z rozminuvannia na rik – Pavliuk. (2023). [Ukraine to train 500 demining specialists per year – Pavliuk]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3704997-v-ukraini-gotuvatimut-500-specialistiv-z-rozminuvanna-na-rik-pavluk.html> [Accessed: 11.09.2024]. [in Ukrainian].

V Ukraini lokalizuvaly vyrobnytstvo mashyn rozminuvannia Bozena-5 ta PT-300. (2024). [Production of demining vehicles Bozena-5 and PT-300 was localized in Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/v-ukrayini-lokalizuvaly-vyrobnytstvo-mashyn-rozminuvannya-bozena-5-ta-pt-300/> [Accessed: 03.09.2024]. [in Ukrainian].

V Ukraini vid rosiiskykh min zahynuly ponad 300 liudei – DSNS. (2024). [Over 300 people killed in Ukraine by Russian mines]. URL: <https://zmina.info/news/v-ukrayini-vid-rosijskykh-min-zagynuly-ponad-300-lyudej-dsns/> [Accessed: 18.07.2024]. [in Ukrainian].

V Ukrainu dostavyly mashynu rozminuvannia Armtac 400. (2022). [A demining vehicle Armtac 400 was delivered to Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/v-ukrayinu-dostavyly-mashynu-rozminuvannya-armtac-400/> [Accessed: 14.09.2024]. [in Ukrainian].

Velyka Brytaniia predaie Ukraini 6 pidvodnykh droniv dlia rozminuvannia berehovoii linii. (2022). [Great Britain transfers 6 underwater drones to Ukraine for demining the coastline]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/velyka-brytaniya-peredaye-ukrayini-6-pidvodnyh-droniv-dlya-rozminuvannya-beregovoyi-liniyi/> [Accessed: 27.08.2024]. [in Ukrainian].

Velyka Brytaniia peredala Ukraini ponad 1000 metalodetektoriv Vallon. (2022). [Great Britain has transferred over 1,000 Vallon metal detectors to Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/velyka-brytaniya-peredala-ukrayini-ponad-1000-metalodetektoriv-vallon/> [Accessed: 30.06.2024]. [in Ukrainian].

Velyka Brytaniia peredast Ukraini mashynu rozminuvannia Minewolf 370. (2024). [Great Britain to transfer Minewolf 370 demining vehicle to Ukraine]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/velyka-brytaniyi-peredast-ukrayini-mashynu-rozminuvannya-minewolf-370/> [Accessed: 14.07.2024]. [in Ukrainian].

Yaki prohramy z humanitarnoho rozminuvannia dostupni dlia hromad. (2023). [What humanitarian demining programs are available to communities]. URL: <https://intent.press/expert/humanrights/2023/yaki-programi-z-gumanitarnogo-rozminuvannya-dostupni-dlya-gromad/> [Accessed: 26.07.2024]. [in Ukrainian].

Yanchenko, V. (2024). 138 ukraïnskykh viiskovosluzhbovtziv zavershyly navchalnu prohramu z rozminuvannia, realizovanu kanadskoiu orhanizatsiieiu Mriya Aid [138 Ukrainian servicemen completed the

demining training program, realized by the Canadian organization Mriya Aid]. URL: https://censor.net/ua/photo_news/3516649/pidgotovka_ukrayinskyh_saperiv_za_dopomogoyu_kanadskoyi_organizatsiyi_mriya_aid [Accessed: 18.07.2024]. [in Ukrainian].

YeS peredav Ukraini druhyi partiya sobak-saperiv i poshukovi drony. (2023). [The European Union has transferred the second batch of sniffer dogs and search drones to Ukraine]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3784848-es-peredav-ukraini-drugu-partiu-sobaksaperiv-i-poshukovi-droni.html> [Accessed: 24.09.2024]. [in Ukrainian].

Yevrosoiuz peredav Ukraini hrupu sobak-saperiv. Radio svoboda. (2024). [The European Union has transferred a group of sapper dogs to Ukraine]. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-yevrosoyuz-sobaky-vivcharka-sapery-dopomoha/32993585.html> [Accessed: 12.06.2024]. [in Ukrainian].

ZSU otrymaly mashyny mekhanizovanoho rozminuvannia Hydrema 910 MCV. (2024). [The Armed Forces of Ukraine received Hydrema 910 MCV mechanized demining vehicles]. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/zsu-otrymaly-mashyny-mekhanizovanogo-rozminuvannya-hydrema-910-mcv/> [Accessed: 29.07.2024]. [in Ukrainian].

Oleksandr NIKITIUK

*PhD of Historical Sciences, Associate Professor
The National Defence University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3587-3800>*

Pavlo NIKITIUK

*Command of the Support Forces of the Armed Forces
of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-4134-7417>*

Serhii RATUSHNYI

*The National Defence University of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8686-5412>*

DEPLOYMENT OF INTERNATIONAL ASSISTANCE TO UKRAINE IN HUMANITARIAN DEMINING (2022–2024)

Invasion of Ukraine by Russian troops and the massive devastation of various armoured and mine system led to large-scale contamination of the territory, populated areas and infrastructure facilities with unsafe objects. At the beginning of 2023, the area of such territories in the country was 174 thousand sq. km. In Ukraine, the urgent problem of carrying out humanitarian demining has arisen.

The article outlines the organization and provision of international assistance to Ukraine in carrying out the humanitarian demining from spring 2022 to autumn 2024. Direct assistance from foreign countries, international regulated and non-regular organization in the process of humanitarian demining of the de-occupied territories has been analysed. Among the direct assistance are demining training; providing sappers by means of protection and disposal; supply of demining vehicles; transfer of minesweepers and training of crews; training of sapper dogs and ensuring their protection; financial assistance.

Since 2022, the total contribution of partners to humanitarian demining of Ukraine has reached \$1.07 billion and as of September 1, 2024, 32 thousand sq. km have already been returned to safe use. Over 142 thousand sq. km. of potentially unsafe territory (including 128 thousand sq. km. of land and 14 thousand sq. km. of water area of Ukraine) are left.

Keywords: *international assistance, humanitarian demining, explosive objects, personnel training, personal protective equipment, means of demining, specialized equipment, robotic systems, sapper dogs.*